

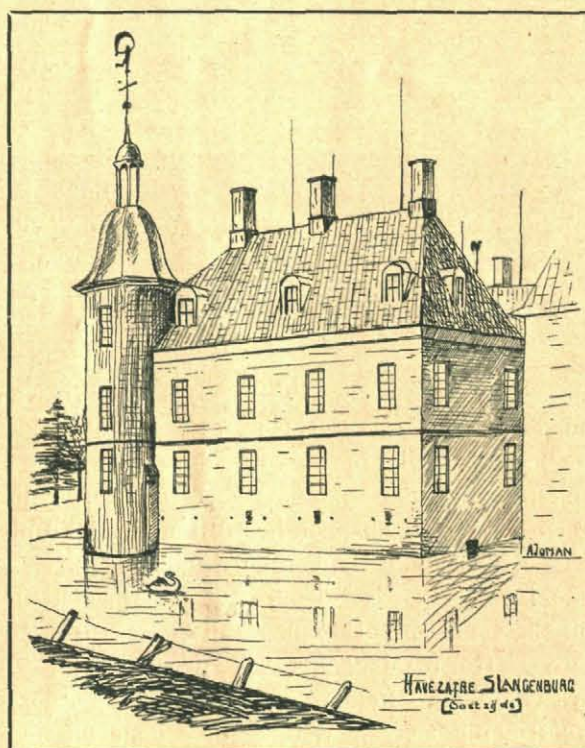
MOOIE PLEKJES IN DEN ACHTERHOEK.

III. De Slangenburg.

NOG eenmaal wil ik uw gids zijn in „Onzen Mooien Achterhoek“, een uitdrukking, waarvan het bezittelijk voornaamwoord niet meer klopt, sedert ik „de Graafschap“ voor den Amersfoortschen berg verliet. 't Is dus „mijn“ achterhoek niet meer! En 't kan me spijten. Hoe mooi Amersfoorts omstreken ook zijn, ze kunnen me 't gemis van Doetinchems ommelanden niet vergoeden. Met dankbaarheid herdenk ik, wat ik daar al genoot en niet het minst in den Slangenburg. Minstens kwam ik er driemaal 's jaars, eens in 't voorjaar, eenmaal midzomer en in den nazomer nog eens. Dat was vast! Bovendien nog enkele malen daartusschen in. Laat ik u er iets van vertellen.

Schetste ik u Enghuizen als een paradijsje voor ornitholoog en botanist, haalde de laatste vooral z'n hart op aan de Kruisbergsche omstreken, heden moet de entomoloog met me mee, in 't bijzonder om vlinders! Liefhebbers zullen zich niet beklagen. 'k Heb heerlijke snufjes! Maar ook voor den botanist is hier wat extra's. Gaan we!

De Havezathe Slangenburg is niet zoo gemakkelijk te bereiken als Enghuizen of De Kruisberg. Met trein of tram brengt ge 't niet verder dan Doetinchem en dan zult ge of per fiets of te voet verder moeten. Ik raad u het stalen ros aan, want hoe groot liefhebber ik ook ben van het reizen per apostelpaarden, de weg van Doetinchem naar de Slangenburg heeft zoo weinig aanlokkelijks, dat ik u aanraad, dien zoo gauw mogelijk te gaan. Gelukkig is hij niet lang. Van de Ambachtsschool te Doetinchem, waar we langs moeten, tot het begin van het mooie en interessante bosch om het slot, is zoo ongeveer 4 à 5 K. M., dus een klein uur gaans. Ge komt dan al spoedig aan een herbergje, links van

den weg, waar het De Wriemelink heet. Van te voren zaagt ge reeds in de verte de mooie bosschen tegen den oostelijken hemel afsteken. Ge vermoedt, dat ge in een zeer geaccidenteerd terrein komt, want ge veronderstelt de bosschen op heuvels te liggen: ik hoorde vaak van menschen, die er voor 't eerst heengingen, dat vermoeden opperen. En toch is 't niet waar! De bodem in den Slangenburg is geheel vlak. De bosschen lijken op heuvels te groeien, omdat ze zoo hoog zijn! Na de Wriemelink gepasseerd te zijn, zijt ge er weldra in. Nu, wat zegt ge? Zie eens omhoog! Wat reuzen alweer! Die overtreffen nog de stammen van Enghuizen. En, zie nu ook eens op den bodem. Naar gelang van het jaargetij vindt ge heele velden Boschklaverzuring, *Oxalis acetosella*, met z'n fraaie, roodgeaderde witte bloemen, *Anemone nemorosa* in duizenden exemplaren, verscheiden vierkante meters aaneen begroeid met dat Kruidje-roermij-niet der boschplanten, het Springzaad, *Impatiens noli tangere*, waarvan ge de zaden kunt zien wegschieten, een spelletje, dat kinderen steeds animeert,

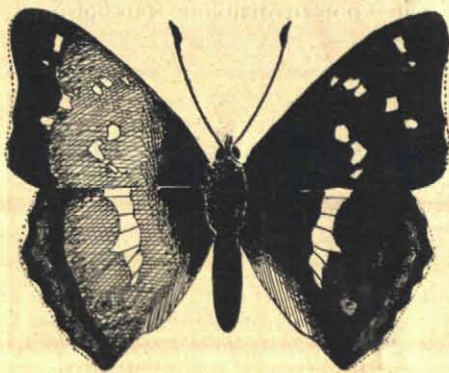
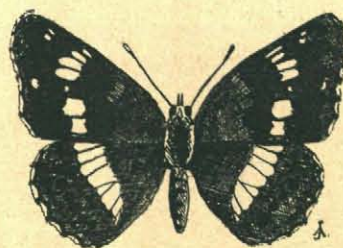

Fig. 1. *Apatura Iris*.

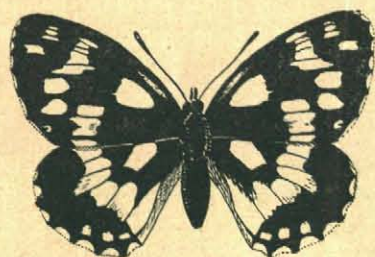
of waarvan ge de schoone bloem onder de wasachtig aanvoelende bladeren bewondert. Misschien ook nooden eenige ares boschbessen u tot plukken, want Potgieters Blauwbes, *Vaccinium Vitis idaea*, groeit hier en daar menigvuldig. Allemaal gewone boschplanten, zegt ge, en bovendien in Enghuizen al gezien. 't Is waar behalve voor den boschbes, maar wat zegt ge hiervan? Zaagt ge meer zulke fraaie Adelaarsvaren? Jawel, ze zijn er wel meer, maar toch niet trotscher dunkt me. *Pteris aquilina* groeit hier wonderschoon. Voor

enkele jaren wist ik hier een plek, waar er Vingerhoedskruid, *Digitalis purpurea*, tusschen groeide. Ik heb de plek verraden en ben er voor gestraft. Na een paar jaren kwam ik er weer eens kijken! Ze waren alle weg. Geen enkele had men ons gelaten. Ik ben na die droeve ondervinding voorzichtiger geworden, ge hebt het in Hummelo al kunnen merken. En nu weer, vertel ik u wel, dat in de Slangenburg iets zeer, zeer zeldzaams groeit, drie zetjes minstens hoor! maar ik zeg niet waar. Het is een plant, waarvan men hier in ons land (ik laat nu Zuid-Limburg buiten rekening) de tweede vindplaats heeft, naar ik meen. Ge wordt zeker wel nieuwsgieriger. Welnu, ik zal u niet langer op de proef stellen. In deze bosschen groeit, lezer, het Vogelnestje uit de duinen, *Neottia nidus avis*. Wat zegt ge daarvan, heb ik te veel gepocht? Ja, de dame, die het hier ontdekt heeft was zoo vriendelijk er mij te brengen. Het stond er toen in een twintigtal exemplaren en..... het breidt zich uit, hoorde ik pas nog. Hier in de buurt vond ik ook ons Kleefviooltje, *Pinguicula vulgaris* en..... maar ik wil 't onderwerp niet uitputten.

Bovendien: ik heb lepidopterologische genoegens voorspeld en moet dus de botanisten nu maar achterlaten. Terwijl ze naar *Neottia*'s zoeken, gaan wij wat verder, naar wat ik altijd het Vlinderoord doopte, maar wat ge gerust Vlinderparadijs moogt noemen. Hier: hoge lanen en kreupelhout, waartusschen hoge distels, frambozen en meer andere planten, waarop vlinders graag rusten. Ga wat liggen en — wacht. Ge vindt allicht wat buitengewoons. Of wat zegt ge van dien hoogvlieger? Kent ge die niet? 't Zal wel waar zijn! 't Is een van onze meest zeldzame dagvlinders, de schitterende Weerschijnvlinder, *Apatura Iris*, waarvan 't mannetje op de vleugels paarsen weerschijn geeft te zien, doch steeds aan één zijde, nu links, dan weer rechts. Geen enkele Nederlandsche vlinder heeft dat zoo mooi. 't Wijfje heeft het niet, doch beide geslachten zijn van onder prachtig geteekend. Wie het dier wil vangen, moet zeer onaangenaam riekende stoffen meebrengen als lokmiddel, of op boerenmesthoopen z'n geluk beproeven. 't Is zonderling, maar echt waar: deze schoone vlinder heeft zeer onaesthetische neigingen. In de vlucht zult ge hem wel niet verrassen: 't dier dwaalt liefst rond om de toppen der hoge boomen!

Fig. 2. *Limenitis Sybilla*.

Ziehier z'n portret (fig. 1) vergezeld van de afbeeldingen van een drietal, voor vlinderverzamelaars, niet minder begeerenswaardige diertjes. Daar hebt ge eerst het IJsvogeltje, *Limenitis Sybilla*, dat in tekening wel wat op *Apatura* lijkt, doch geen weerschijn laat zien. De bovenzijde is zeer donkerbruin tot zwart gevlekt, met witte plekken afgewisseld (zie fig. 2). De onderzijde alweer levendig geteekend in rood-geel-bruine tinten. Zoowel *Limenitis* als *Apatura* doen me altijd nieuwsgierig vragen, wat de verstokte mimicry-anen wel zouden zeggen van deze uitrusting. Ik zou wel eens willen weten, waar deze vlinder zou moeten rusten, om niet opgemerkt te worden. Dat is, dunkt me, totaal onmogelijk. Of ze daarom zoo schaarsch zijn?

Fig. 3. *Melanargia Galathea*.

In figuur 3 teekende ik *Melanargia Galathea*, een... zandoogje, doch voor kenners dezer familie, nog lang niet altijd direct terecht te brengen in het vakje, waar hij in hoort. De vlinder wordt in z'n zwart-wit-pakje ook wel 't Dambord genoemd en vliegt graag op stoppelvelden, waar ik er slechts eenmaal een ving. 't Was trouwens ook de eenigste, die ik ooit in de natuur zag, net als die, waarvan ge in figuur 4 een afbeelding vindt, *Pieris Daplidice*. Die vond ik... slapende op een framboos. De vreemde vlinder trok m'n aandacht toen ik zocht naar rupsen van *Melitaea*'s die hier veel voorkomen. Evenals *Argynnis*. Daarvan zou 'k ook al weer wat kunnen gaan babbelen, maar 'k heb reeds heel wat plaatsruimte gevraagd en verwijs

belangstellenden naar de mooie opstellen van den Heer Klokman in jaargang VI van ons tijdschrift. Genoemde heer heeft een keurcollectie Nederlandsche dagvlinders, waarvan een zeer groot percentage Slangenburgers zijn.¹⁾

Laat ons opstappen en zien dat we thuiskomen. Dicht bij den watermolen aan de Bielhamer beek staat een typisch Geldersch herbergje, waar het kraakzindelijk is en waar u voor weinig geld een Achterhoeksch boterhammetje wordt klaargemaakt: Geldersche worst op Geldersche stoete. Daarbij nog een glas Geldersche melk! 'k Geloof dat het u zal voldoen na onze omzwervingen. Mij tenminste heeft het meermalen kostelijk gesmaakt!

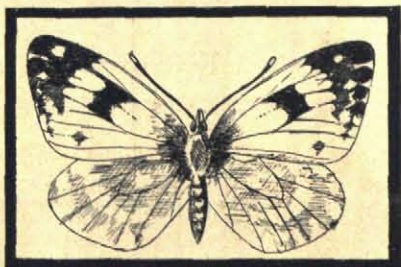

Fig. 4. *Pieris Daplidice*.

Ten slotte: iets over mycologische genoe-
gens. Die zijn hier niet minder te smaken. Ik zou u mooie aardsterren en zeer mooie koraalzwammen kunnen wijzen. Eenmaal vond ik aan den Kruisberg *Sparassis ramosa*. Iemand, die beter dan ik de Slangenburgsche zwammen bestudeerde, noemde me als daar inheemsch: *Clitocybe odora*, *Cortinarius picaceus* (ovatus),

Stropharia aeruginosa, *Panus stipticus*, *Russula virescens*, *Polyporus frondosus*, *Crucibulum vulgare*, *Bovista plumbea*, *Peziza aurantia* e. a. We hielden in Doetinchem eens een tentoonstelling onder ons (leden der Ned. Nat. Hist. Ver-
eeniging) en hadden een kleine honderd soorten verzameld.

Ik moet me geweld aandoen, om te eindigen en kon slechts hier en daar aanstippen, waar ik graag wat over had uitgeweid. Zij het u echter genoeg om het besluit te nemen eens een uitstapje te maken of nog liever eenige dagen te vertoeven in den mooien Achterhoek.

Amersfoort.

A. JOMAN.

¹⁾ De heer Klokman noemt in zijn artikel »Merkwaardige vangsten«, blz. 266, jrg. 1901/02 van *D. L. N.*, nog veel meer begeerenswaardigs voor vlinderverzamelaars: *Vanessa Antiopa*, *Argynnis Paphia*, *Aglaja*, *Niobe*, *Selene*, *Thecla ilicis* en *quercus*, *Colias hyale* en *edusa*, *Epinephele hyperanthus*, var. *Arete*, en de variëteit *Valesina* van *Argynnis Paphia*, die nog maar 2 maal in ons land gevangen was en waarvan hij 4 exemplaren bemachtigde, etc.

